

t nieuwe warmte

Bosch in Berkel en Rodenrijs een warmtebron boren. Hij legde daarmee de basis steijn.

Daarnaast hebben Ammerlaan en Van den Bosch subsidie gekregen omdat hun aardwarmteprojecten demoprojecten waren. In ruil voor volledige openheid over de ervaringen met aardwarmte wordt tot 40 procent van het investeringsbedrag gesubsidieerd door de regeling Marktintroductie Energie Innovatie (MEI). De aanvragers moeten dan wel actief voorlichten en kennis overdragen.

Stappenplan

Tomatenteler Van den Bosch heeft sinds de start van zijn aardwarmteproject al bijna 200 presentaties gehouden en een compleet uitgewerkt stappenplan samengesteld voor tuinbouwondernemers.

Met zo'n 40 nieuwe aanvragen in Zuid-Holland lijkt de belangstelling voor aardwarmte in de glastuinbouw in ieder geval groot. Zeker in combinatie met warmtelevering aan de omgeving is het een duurzame ontwikkeling waar de sector nu al een voortrekkersrol in speelt.

De ervaringen met de drie Zuid-Hollandse aardwarmteprojecten in de glastuinbouw zijn tot nu toe positief. Maar risicoloos is aardwarmte niet, een boring kan mislukken en een put kan verstopt raken. Voor die risico's zullen ondernemers en overheden nog een betaalbare dekking moeten vinden. ●●●

Door Erik Honkoop,
freelance journalist

Platform innovatieve teelten

Een nieuw innovatieplatform gaat telers in de noordelijke glastuinbouw regionaal ondersteunen bij het realiseren van teelten voor bijvoorbeeld de voedingsmiddelen- en farmaceutische industrie.

Telers rond de gemeente Emmen zoeken mogelijkheden om voor nieuwe afzetmarkten te telen. Het is echter lastig om individueel de juiste partners te vinden die kunnen helpen bij de productie van gewassen met bijvoorbeeld nuttige inhoudsstoffen, of om industriële bedrijven te vinden die deze grondstoffen kunnen afnemen en verwerken.

Om die contacten tot stand te brengen en projecten voor hoogwaardige en marktgestuurde productieketens van de grond te krijgen, hebben de gemeente Emmen en stichting Crop Eye een Innovatieplatform opgericht. Ook LTO Noord Glaskracht participeert. Binnen het ook door de provincie Drenthe ondersteunde initiatief wordt er samenwerking gezocht met kennisinstellingen en andere partijen in Noord-Nederland.

Het nieuwe platform ontplooit diverse initiatieven. Zo is er het netwerk Phyto Glasshouse Applications & Innovations (PGA&I). Dit richt zich op de marktvoor vraag naar natuurlijke producten, bijvoorbeeld medicijnen en cosmetica gebaseerd op natuurlijke grondstoffen. Er is al een proefproject opgestart. Als dit positief uitpakt, kan dit opgeschaald worden naar productie bij tuinbouwondernemers.

Daarnaast zijn er contacten met het polymereninstituut API, waar gewerkt wordt met biologisch afbreekbare stoffen (biopolymeren). De focus ligt daar op natuurlijke grondstoffen, waar veel economisch perspectief in wordt gezien. Dit biedt een mooie kans voor telers die deze grondstoffen kunnen telen. Verder

Volle vrachtwagens zullen bij de teelt voor inhoudsstoffen eerder plaats gaan maken voor 'een kofferbak vol'.

lopen er contacten met de foodsector. Nu al kan de farmaceutische industrie diverse producten gebruiken voor inhoudsstoffen, maar deze zijn nog te variabel in samenstelling. Om ze met een vaste standaard te kunnen telen, uniform en van constante kwaliteit, is de glastuinbouw een interessante partner. Maar ook daar zullen hoge eisen aan de teeltwijze worden gesteld. Daarom is binnen het innovatieplatform ook het programma Smart Greenhouse gestart. Hierin wordt gezocht naar nieuwe, innovatieve technieken ten behoeve van teelten. Speerpunt daarbij is bij industriële partijen en kennisinstellingen nagaan welke kennis op het gebied van sensoren en watertechnologie

ook toe te passen is in de tuinbouw. Dat levert voordeel op voor telers en technologieleveranciers. Accountmanager Jan Deuten van de gemeente Emmen: "Wij bieden de tuinbouw aan als nieuwe markt, en verkennen de mogelijkheid voor de door hen ontwikkelde technieken. Wij kunnen met ons organiserend vermogen de juiste verbindingen leggen, om de tuinbouw snel nieuwe kansen te geven." Binnen Smart Greenhouse valt ook een project als 'M3 - Mest met Meerwaarde', waarin wordt onderzocht hoe mest uit de melkveehouderij ingepast kan worden in de glastuinbouw.

De verwachting is niet dat huidige teelten van een specifiek type groen-

te- of sierteeltgewas het meest geschikt zijn voor een overstap naar de teelt van hoogwaardige gewassen voor de farmaceutische, chemische of voedingsindustrie. Jolanda Heistek van CropEye: "Het gaat eerder over het type ondernemer. Het vraagt speciale teeltkennis, en ook een heel andere mentaliteit dan bij de meeste groente- of sierteeltgewassen. Je praat over hoogwaardige stoffen. Dan denk je niet meer aan een vrachtwagen afleveren, maar aan een kofferbak vol. Het is eerder een activiteit erbij, dan een teelt in plaats van." ●●●

Door Peter Visser
peter.visser@reedbusiness.nl

'Weerbare plant moet basis zijn'

Hoewel de Nederlandse groentetelers al ver gevorderd zijn in de gewasbescherming, is de basis op veel bedrijven nog steeds zwak. Dat vindt onderzoeker Gerben Messelink van Wageningen UR Glastuinbouw.

Gerben Messelink tijdens de tuinbouwrelatiedagen in Gorinchem. Hij was daar een van de zes inleiders bij de door Wageningen UR Glastuinbouw georganiseerde presentaties over gewasbescherming. Deze koersverandering is actueel

Rekenmodel intern transport gereed

LTO Groeiservice heeft door HAS Kennis Transfer een rekenmodel laten ontwikkelen, dat paprikatelers helpt bij het maken van de investeringskeuze tussen oogsten en interne transportsystemen.

Het door PT gefinancierde model rekent vier verschillende interne transportsystemen door, op basis van

kosten per hectare mag besteden aan een arbeidsbesparend systeem." Daarnaast blijft persoonlijke voorkeur belangrijk. Een teler die op dezelfde oppervlakte meer karren wil, onder andere om de kans op wachttijden in de kas te verkleinen, is duurder uit. Iemand die drie dagen per week met een grote ploeg personeel plukt, zal op een ander kostenplaatje uitkomen dan iemand die de hele week met

Telers kunnen vrij spelen met de invoerdata, zoals padlengtes en uurlonen, om effecten van de diverse interne transportsystemen voor hun eigen bedrijfs situatie door te rekenen. Lammers: "Dat is ook de opzet. We wilden geen 'black box' waar je iets invult, en waarvan je niet weet hoe het eindresultaat tot stand is gekomen. Het Excel-programma geeft ook geen eenduidig algemeen ant-